

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kuntatalouden kehitysnäkymät kuntatalousohjelmassa

16.10.2015 Hannele Savioja

Rahoitusasematavoitteet

Hallitus on päättänyt seuraavista sitovista vaalikauden nimellisistä rahoitusasematavoitteistaan:

- valtiontalouden alijäämä korkeintaan $\frac{1}{2}$ % suhteessa BKT:seen.
- kuntatalouden alijäämä korkeintaan $\frac{1}{2}$ % suhteessa BKT:seen.
- työeläkerahastojen ylijäämä n. 1 % suhteessa BKT:seen.
- muiden sosiaaliturvarahastojen rahoitusasema n. 0 % suhteessa BKT:seen.
- Hallitus arvioi, että edellä päätetyt tavoitteet johtavat keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseen tai sitä vahvempaan rakenteelliseen rahoitusasemaan.

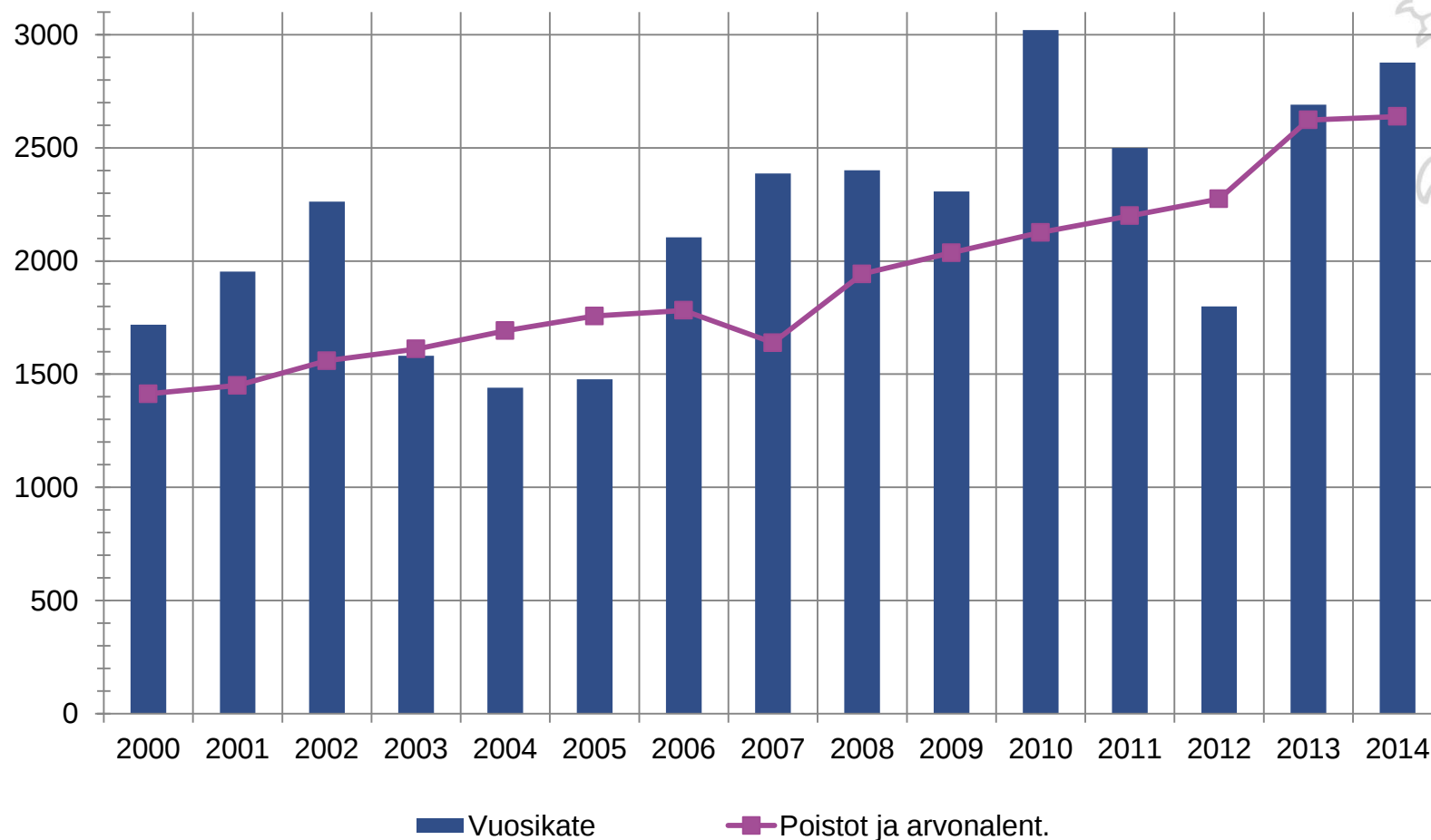

Kuntatalouden menorajoite

- Hallitus asettaa kuntatalouden menorajoitteen = euromääräinen raja valtion toimenpiteistä kuntatalouteen aiheutuvalle toimintamenojen muutokselle
- Menorajoite tukee rahoitusasemataavoitteen saavuttamista
- Hallituksen toimenpiteiden nettovaikutus on v. 2019 vähintään 540 milj. euroa kuntatalouden toimintamenoja alentava verrattuna tekniseen JTS:aan.
- Menorajoitetta ei voi väljentää. Sitä kiristetään, kun vielä täsmentymättömien hallitusohjelman toimien valmistelu etenee.
- Sote-uudistus ja kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen toimenpideohjelma eivät ole vielä mukana.
- Kun kuntien tehtävien ja velvoitteiden 1 mrd. euron vähentämisen toimenpideohjelma etenee, siihen sisältyvät uudet toimenpiteet kiristävät menorajoitetta.
- Samoin menetellään sote-uudistuksen vaikutusten kanssa.

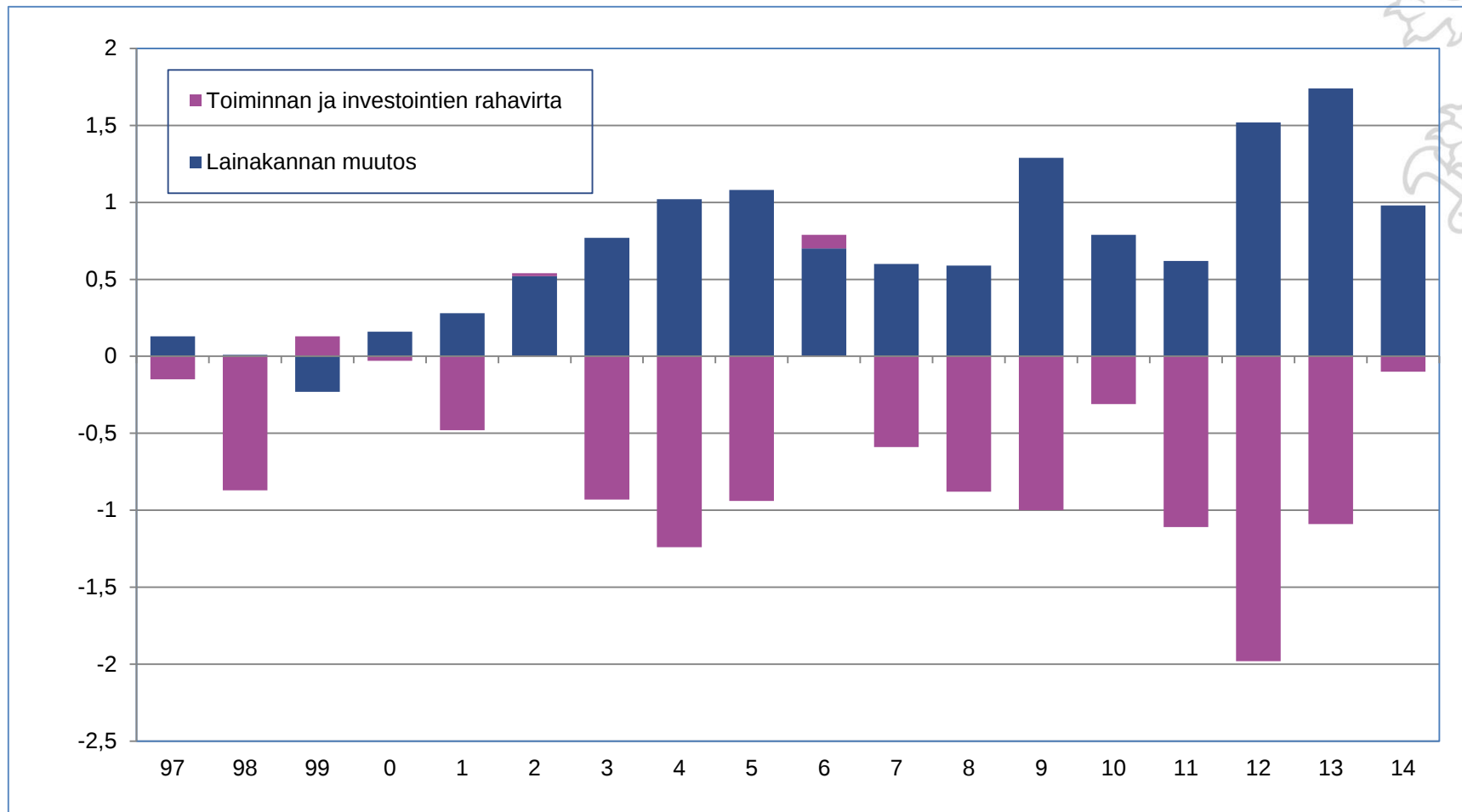
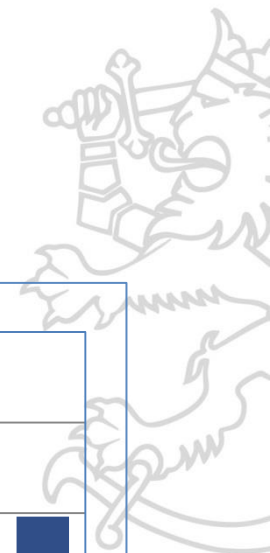

Vuosikate vahvistui hieman vuonna 2014

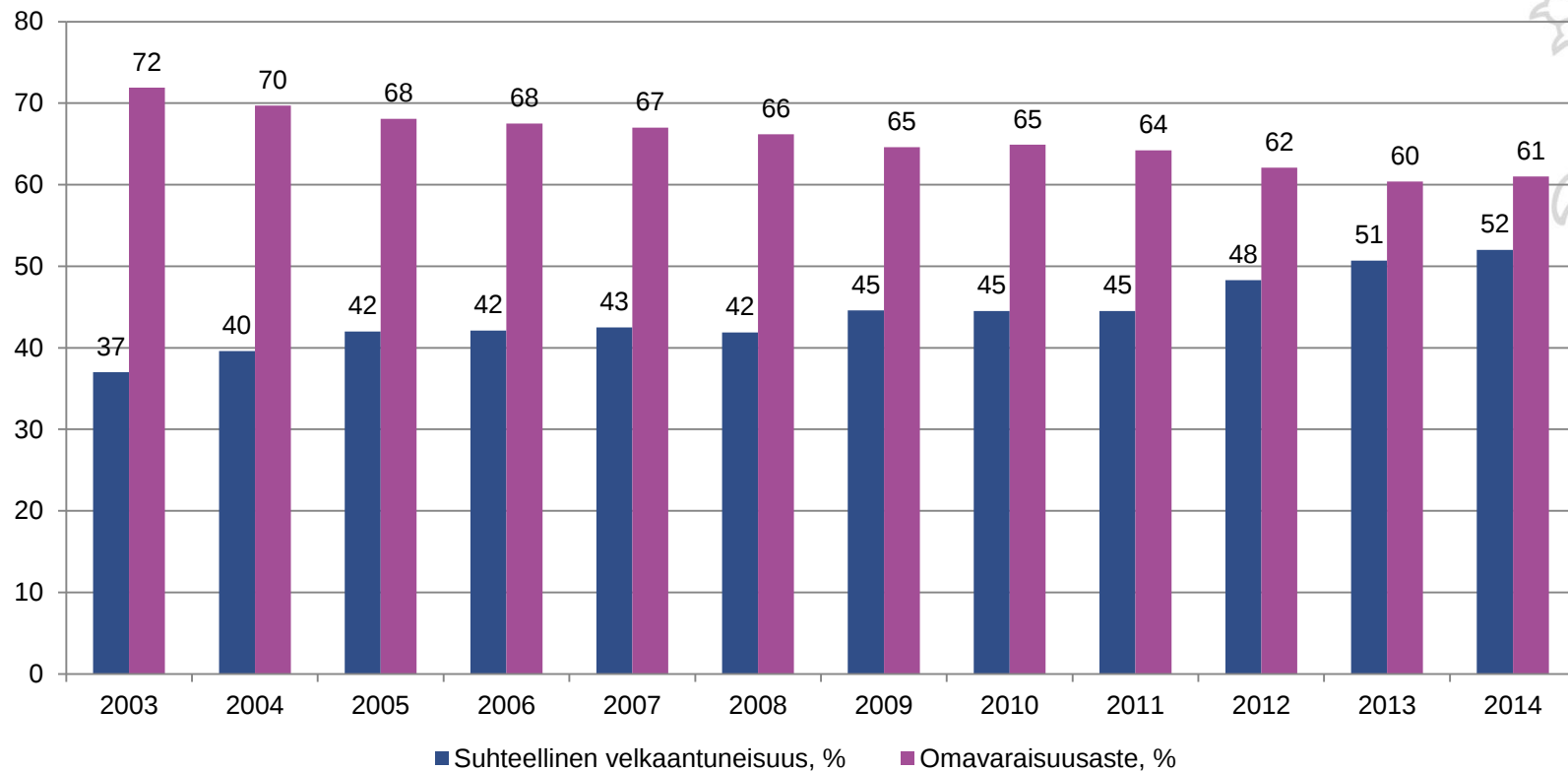
Lähde: kuva VM/KAO, tiedot Tilastokeskus

Tulorahoitus ei ole riittänyt investointien rahoittamiseen

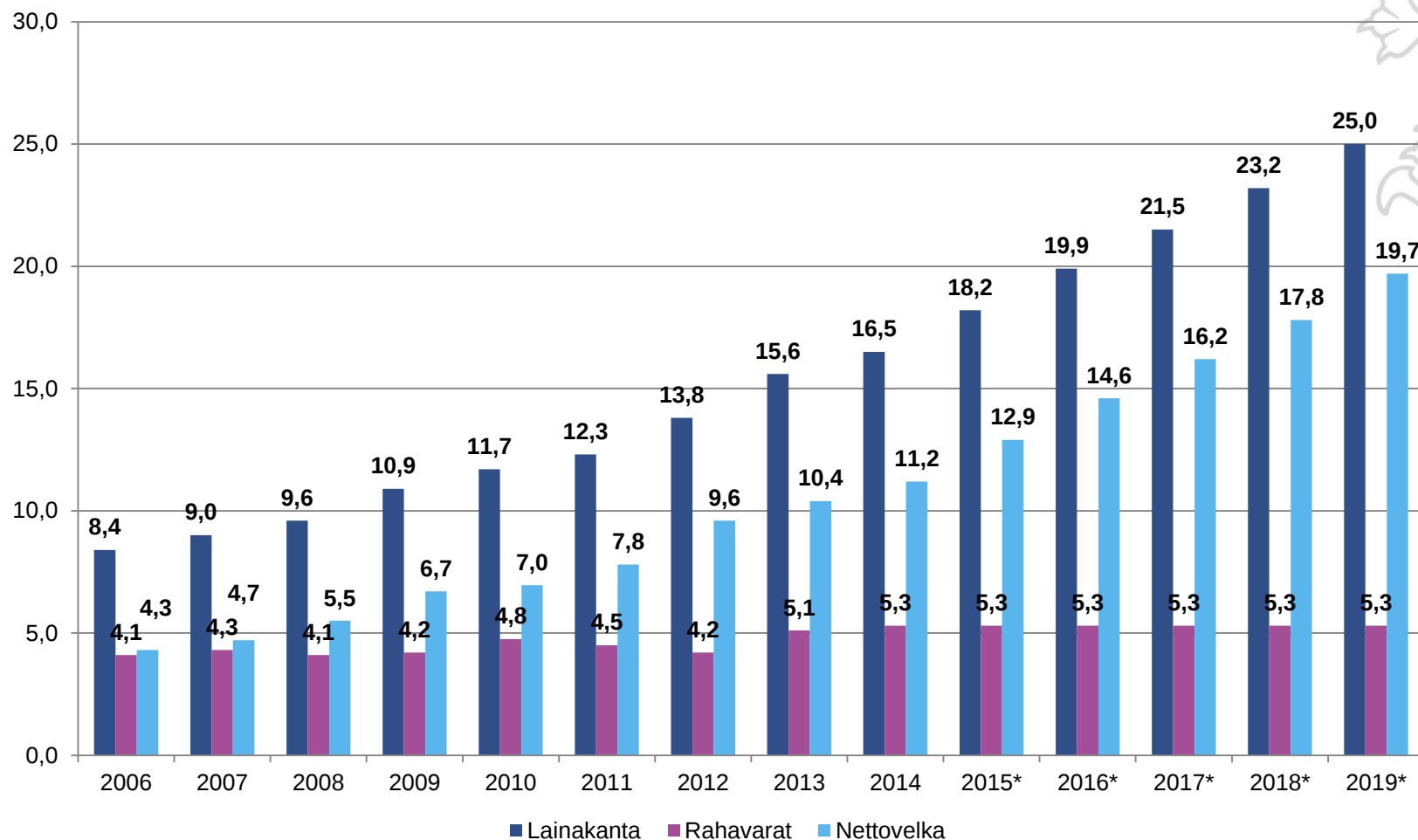
Lähde: kuva VM/KAO, tiedot Tilastokeskus

Velkaan liittyvät riskit kasvaneet viime vuosina

Lähde: kuva VM/KAO, tiedot Tilastokeskus

Kuntatalouden lainakannan kehitys 2006 - 2019, mrd. euroa.

Kuntien velkaantuminen jatkuu

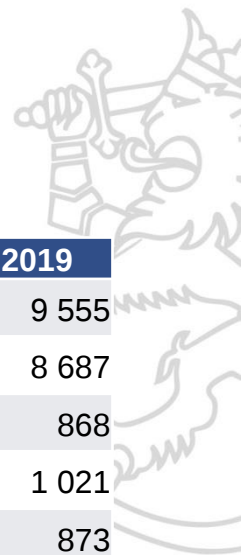
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-26,7	-28,1	-28,5	-28,6	-29,5	-30,3
2. Verotulot	21,2	21,8	21,7	22,1	22,9	23,7
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,2	8,2	8,8	8,6	8,7	8,5
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
5. Vuosikate	2,9	2,2	2,2	2,3	2,3	2,1
6. Poistot	-2,6	-2,6	-2,7	-2,8	-2,9	-3,0
7. Satunnaiset erät, netto	1,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
8. Tilikauden tulos	2,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,4	-0,7
Rahoitus						
9. Vuosikate	2,9	2,2	2,2	2,3	2,3	2,1
10. Satunnaiset erät	1,9	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
11. Tulorahoituksen korjauserät	-2,6	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
12. Tulorahoitus, netto	2,2	2,0	2,0	2,1	2,1	1,9
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-7,6	-4,6	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	5,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-2,3	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
16. Rahoitusjäämä (tulorah.-invest.)	-0,1	-1,6	-1,6	-1,5	-1,5	-1,7
17. Lainakanta	16,5	18,2	19,9	21,5	23,2	25,0
18. Kassavarat	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
19. Nettovelka	11,2	12,9	14,6	16,2	17,8	19,7

Verotulojen oletetaan kasvavan noin 2,1 prosenttia vuodessa

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kunnallisvero	18 193	18 599	18 688	19 044	19 673	20 429
Yhteisövero	1 469	1 574	1 324	1 348	1 404	1 462
Kiinteistövero	1 512	1 610	1 655	1 720	1 785	1 840
Verotulot yht.	21 175	21 783	21 667	22 112	22 862	23 731
Verotulot, % BKT:sta	10,3	10,5	10,2	10,2	10,2	10,3
Muutos, %						
Kunnallisvero	1,3	2,2	0,5	1,9	3,3	3,8
Yhteisövero	12,0	7,1	-15,9	1,8	4,2	4,1
Kiinteistövero	11,0	6,5	2,8	3,9	3,8	3,1
Verotulot yht.	2,6	2,9	-0,5	2,1	3,4	3,8
Kunnallisveroprosentti, keskim.	19,74	19,84	19,84	19,84	19,84	19,84
Yhteisöveroprosentti	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Kuntien osuus yhteisöverosta, %	35,56	36,87	30,92	30,34	30,34	30,34

Kuntien ja kuntayhtymien valtionavut 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Laskennalliset valtionosuudet	9 483	9 426	9 933	9 677	9 677	9 555
VM, peruspalvelujen valtionosuus	8 613	8 500	9 028	8 820	8 812	8 687
OKM ¹	871	926	905	878	865	868
— siitä kuntayhtymät	1 227	1 082	1 041	1 026	1 022	1 021
Muut valtionavustukset hallinnonaloittain, yhteensä	1 243	1 114	1 078	831	891	873
OM	8	9	0	0	20	20
SM	5	6	5	5	5	5
VM	36	37	27	43	22	18
OKM	312	208	159	165	165	154
MMM	5	5	4	4	4	4
LVM	45	39	36	36	36	36
TEM	155	166	203	274	341	372
STM ²	649	609	609	270	264	230
YM	29	35	35	33	33	33
Valtionavut yhteensä	10 727	10 540	11 011	10 529	10 568	10 428

1 Kuntien laskennallinen osuus on arvioitu OKM:n hallinnonalan rahoituksen (ml. yksityiset) kokonaisuudesta. Ammattikorkeakoulujen rahoitusvastuu on siirretty valtiolle vuoden 2015 alusta, eivätkä amk:t kuulu enää tarkastelun piiriin. Rahoitusuudistukseen liittyvät siirrot sekä ammattikorkeakoulujen poistuminen tarkastelusta vaikuttavat siihen, että vuosien 2014 ja 2015 valtionosuuksien tasot eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia.

2 Perustoimeentulotuen maksatus siirtyy v. 2017 kunnilta Kelan hoidettavaksi. Tästä johtuen valtio ei enää maksa kunnille valtionosuutta perustoimeentulotuen kustannuksiin, mikä näkyy STM:n valtionapujen alenemisena. Lisäksi kuntien osuus perustoimeentulotuen kustannuksista otetaan huomioon vähennyksenä peruspalvelujen valtionosuudessa.

Talouden sopeutuspaine vaihtelee kuntakokoryhmittäin

	2015 (milj. €)	2016 (milj. €)	2017 (milj. €)	2018 (milj. €)	2019 (milj. €)	2015 (€/as)	2016 (€/as)	2017 (€/as)	2018 (€/as)	2019 (€/as)
> 100 000 as., yht. asukkaita 2 065 893 ja 9 kuntaa (vuoden 2016 kuntajako)	-596,8	-628,6	-747,3	-706,3	-824,6	-288,9	-304,3	-361,7	-341,9	-399,1
40 001 – 100 000 as., 1 013 402 as. ja 17 kuntaa	-281,1	-346,4	-323,8	-336,7	-403,2	-277,3	-341,8	-319,5	-332,2	-397,9
20 001 – 40 000 as., 806 196 as. ja 29 kuntaa	-281,2	-290,6	-318,5	-330,1	-373,8	-348,8	-360,4	-395,1	-409,4	-463,7
10 001 – 20 000 as., 6666 361 as. ja 46 kuntaa	-149,1	-145,0	-78,7	-113,3	-147,6	-223,8	-217,6	-118,2	-170,1	-221,5
6 001 – 10 000 as., 432 914 as. ja 55 kuntaa	-126,5	-108,5	-61,5	-95,5	-127,8	-292,3	-250,5	-142,1	-220,7	-295,2
< 6 000 as., 458 071 as. ja 141 kuntaa	-148,5	-116,3	-61,3	-122,1	-169,4	-324,3	-253,8	-133,8	-266,6	-369,8
Manner-Suomen kunnat yhteensä	-1 583,3	-1 635,3	-1 591,1	-1 704,0	-2 046,5	-290,9	-300,5	-292,3	-313,1	-376,0

- lähivuosina vaikein tilanne on **20 000–40 000** asukkaan kuntakokoryhmällä
- myös alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä tilanne heikkenee
- sopeutuspaine kasvaa lisäksi suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa

Laskennallinen tuloveroprosentin korotuspaine 2016–2019

Prosenttiyksikköä	2016 (kuntien lkm)	2017 (kuntien lkm)	2018 (kuntien lkm)	2019 (kuntien lkm)
yli 3	86	67	84	115
2-3	30	30	48	32
1-2	57	54	40	45
0-1	48	40	48	44
Alentamismahdollisuus	76	106	77	61
Yhteensä	297	297	297	297
Lainakannan muutos, milj. euroa	+1 581,2	+1 633,3	+1 589,1	+1 702,0

- vuonna 2019 yli kolmasosalla kunnista **yli 3 tuloveroprosenttiyksikön** suuruinen sopeutuspaine rahoitustasapainon saavuttamiseksi
- osalla kunnista myös laskennallisesti mahdollisuus alentaa veroprosenttia
- arviot hieman parantuneet verrattuna kevään tekniseen kuntatalousohjelmaan

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Hannele Savioja

finanssineuvos

Puh. 0295 16001 (vaihde)

Lisätieto: etunimi.sukunimi@vm.fi

www.vm.fi

Valtiovarainministeriön viestintä

vm-viestinta@vm.fi

Mediapalvelunumero (arkisin 8–16) 02955 30500

